

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840

nr 40 (13327)

Sobota, 28 lutego 1998 r.

cena 1 Lt

Temat dnia

Student ścierpi

Artykuł pod wyżej wymienionym tytułem ukazuje się na łamach „Kuriera” po raz wtóry i jest kontynuacją poprzedniego, który był zamieszczony przed z górą rokiem. Przymiśnijmy sobie fakty poprzedni, kiedy to na Uniwersytecie Wileńskim, w środku roku akademickiego, studenci szeregu wydziałów zostali pozbawieni stypendiów, mimo że na nie zasłużyli i otrzymywali je już od kilku miesięcy. Motyw: brak pieniędzy. Wtedy na łamach pism ukazały się alarmujące artykuły o tej niesprawiedliwości i krzywdzie. Studenci objali progi dziekanatów, szarpali nerwy. Zrozumeli ich można było całkowicie, gdyż wraz z początkiem roku akademickiego przyszanowano im stypendia, a to raptem, niż z tego ni owego zostali stypendiów pozbawieni. Pisząc dziś o przyszanowaniu stypendiów, należy wziąć pod uwagę obecne realia - nie są to dawne czasy i „urawnoważki”, gdzie stypendia otrzymywały prawie każdy student. Dziś, by na nie zasłużyć, trzeba bardzo solidnie porpaczać. Poprzedzka jest strasznie wysoka - przy 10-punktowej ocenie, średnia nie może być niższa niż ogólne 8. Kto studuje, wie co to znaczy, tym bardziej, że nie ładźni się i patrzył wprawdzie w oczy - wydziały, a tym samym wykładowcy - nie są zainteresowani, by studenci mieli wysokie oceny. Paradoxs? Nie, realia dnia dzisiejszego, gdyż uczelnie żyją dziś ze środków, które otrzymują od studentów. Pieniądzy, jakie przydzielają państwo, nie wystarcza na normalne istnienie, potrzebne są dodatki. Należy jeszcze uwzględnić to, że każda uczelnia ma własny statut, każda rządzi się sama, a właściwie - nawet wydziały są autonomiczne. Węć nie dziwne, że w opisanym na występie przypadku, niektóre wydziały nie miały, a to tak zwane „prestizowe”, gdzie się ogromne konkursy (polifolia, prawo, zarządzanie handlem itd.) tego absolutnie nie odczuwały. Porównajmy nawet opłatę za studia: na wyżej wymienionych czy na akademickich placówkach nieadażających za rok akademicki placują tu około 3 tysiące litów.

(Dokończenie na str. 3)

Akcja „Wy możecie im pomóc” w działaniu

Ziarnko do ziarnka, a ...

„Zbierze się miarka - o służsności tego powiedzonka przekonałam się jeszcze raz wczoraj w centrum handlowym „Zirrunai Jan i Co”. Zebrało się tutaj sporo przedstawicieli domów dziecka, grup opieki społecznej, a także członkowie poszczególnych rodzin wielodzietnych z całego kraju. Przybyli do centrum handlowego, by odebrać nabyte tu telewizory w ramach akcji „Wy możecie im pomóc”. Akcję tę w roku ubiegłym zainicjowała ZSA „Mineraliniai vandeny” wspólnie z Ministerstwem Opieki Społecznej i Pracy kraju. I każdy konsument, który nabył chociaż jedną butelkę napoju tej firmy, zwrócił uwagę na banderolkę z napisem: „Jus galite Jiems padėti”, dzięki której 10 ct z każdej butelki przeznaczają się na konto pomocy dla sierot, licznych rodzin potrzebujących opieki społecznej.

Jak powiedziała minister opieki społecznej Irena Degutienė, uczestnicząca w przekazaniu darów, na konto pomocy wpłynęło 159 972 Lt 20 ct, z tego 1 622 Lt 50 ct ofiarowały poszczególnie osoby. Jest to już drugi etap akcji. W grudniu roku ubiegłego, podczas pierwszego etapu akcji dobroczynnej, sporo sierotców, szkół - internatów otrzymało lodówki, pralki - sprzęt niezbędny do normalnego funkcjonowania placówek dziecięcych. Tym razem 45 kołorowych telewizorów powędrowało do domów dziecka, poszczególnych grup dziecięcych, domów rodzin wielodzietnych, by cieszyć i zaspokajać młodych telewidzów z życia kraju.

Wśród przybyłych po odbiór darów spotkaliśmy zast. kierownika powstałego przed dwoma laty Socjalistycznego Domu Dziecka Danutę Fiedorowicz i Jana Krzywkę, pracownika szkoły - internatu, któ-

ry zaofiarował swą pomoc w dostarczeniu telewizora dla dzieci (na zdjęciu). Wielką radość biła z twarzy Ireny Salmanowicz z Landwarowa (rej. trocki), która sama (mąż jest inwalidą) wychowuje trójkę dzieci. Razem z córką (na zdjęciu) przyjechała po cenny dar.

- W naszej sytuacji materialnej - powiedziała pani Irena - nie stać nas na taki zakup. Jesteśmy wdzięczni za ten dar. Sprawi on wiele radości moim dzieciom. - Bez wątpienia, dzisiaj radość zawita nie tylko do domu pani Ireny.

- Świat nie jest bez dobrych ludzi - powiadała. I rzeczywiście. Zatem budujący jest fakt, że w naszym kraju - na wóór państw zachodnich - coraz więcej ludzi zaczyna rozumieć potrzebę wspomagania tych, którzy potrzebują pomocy.

Jak powiedziała przedstawicielka ZSA „Mineraliniai vandeny” Dovile Tonkunaitė, za pozostałe na koncie pomocy pieniądze, zakupi się jeszcze 23 lodówki, 4 zamrażarki, 1 pralkę, 1

maszynę do szycia oraz spłaci się zadłużenie za usługi komunalne - 3 800 Lt - jednej osieroconej rodziny. „Akcja natomiast na tym się nie kończy - powiedziała D. Tonkunaitė. - Nadal będziemy starali się okazywać pomoc innym”.

Danuta DANOWSKA
Fot. M. Paluszkiwicz

POLSKIE LINIE LOTNICZE - POLISH AIRLINES

LOT

Dogodne połączenia z Wilna

przez Warszawę do:

Aten,
New Yorku,
Chicago,
Los Angeles,
Pekinu,
Istambułu,
Tel Awiwu.

Wilno, tel. 73-90-20

budimex S.A.

PRZEDSTAWICIELSTWO W WILNIE

- OFERUJE USŁUGI
BUDOWLANO - REMONTOWE
- 100 - PROCENTOWA
GWARANCJA JAKOŚCI

Nasz adres:
Wilno, Pylimo 8

Tel. 61-24-53

22-35-39

Fax. 61-52-89

KREDYT BANK PBI

SPÓŁKA AKCYJNA

DEPOZYTY W LITACH

3 mies. - 7,0 %

6 mies. - 7,3 %

12 mies. - 7,6 %

Liejkylos g. 3/1, 2600 Vilnius
tel.79-10-71, fax 79-10-79

Redakcja „Kuriera Wileńskiego” od 7 marca organizuje miesięczne kursy komputerowe dla początkujących: komputerowe pisanie tekstów w języku polskim (Windows'95 - polska wersja) oraz makietowanie (Page Maker 6 - polska wersja).

Wykłady (6 zajęć po 4 godziny każde) będą się odbywać w soboty i niedziele w redakcji „KW” (Laisves pr. 60, 11 piętro).

Każda osoba, która zgłosi się na w/w kursy, będzie miała do dyspozycji współczesny komputer ADAX Pentium.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

Obszerniejszą informację można uzyskać pod nr telefonu 42-79-73, w dniach pracy od godz. 8 do 19.

200-lecie urodzin
Adama Mickiewicza

7 marca - rozstrzygnięcie zgadywanki

„Czy znamy utwory poety i ich bohaterów?”

Nadeszło ponad 500 odpowiedzi

W grudniu ub. r. na łamach „KW” ogłosiliśmy kolejną zgadywankę, poświęconą jubileuszowi urodzin Adama Mickiewicza, której organizatorami są: Konsulat Generalny RP i Instytut Polski w Wilnie, Mieszkanie-Muzeum poety przy zaułku Bernardyńskim 11 i „Kurier Wileński”. Trwała do 16 lutego br.

Otrzymałmsy rekordową liczbę odpowiedzi indywidualnych i zespołowych, wśród nich są wyróżniające się opracowaniem graficznym. Łącznie nadeszło ponad 500 prawidłowych odpowiedzi, przeważaenie ze szkół Wilna i Wileńszczyzny.

Losowanie nagród, wśród których są pieniężne i książkowe, odbędzie się w sobotę, 7 marca br., o godz. 12.00 w Mieszkanie - Muzeum Adama Mickiewicza przy zaułku Bernardyńskim 11.

Wśród fundatorów nagród są: konsul generalny RP w Wilnie Waldemar Lipka-Chudzik (przeznaczył 1.000 Lt na nagrody indywidualne); Instytut Polski w Wilnie z jego dyrektorem, radcą Ambasady RP Ryszardem Badonim, Polska Macierz Szkolna na Litwie z prezesem Józefem Kwiatkowskim, Mieszkanie - Muzeum poety oraz autor zgadywanki i nagrody książkowe. Jerzy SURWIŁO

NA ZDJĘCIU: pamiątki po Adamie Mickiewiczu znajdujące się w zbiorach Muzeum Literatury jego imienia w Warszawie - kuferek drewniany (białoruskie wzory), z którym podróżował z Wilna do Petersburga i dalej; archiwizacja Adama Mickiewicza; krzesło z paryskiego domu poety.

Fot. udoostępnił Janusz ODROWĄŻ-PIENIAŻEK, dyrektor Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie

SENTENCJA DNIA

„Ludzie, którzy nie mają czasu, czynią najmniej”.

Georg Christoph LICHTENBERG

Alfa Romeo 156 czy nowy Golf?

Kończy się tradycyjny konkurs czasopism motoryzacyjnych z rodziny „Auto-Bild” na samochod roku 1998. Biorą w nim udział czytelnicy z jedenastu państw europejskich. W ośmiu krajach, w tym w Polsce, na samochod roku wybrano auto włoskie Alfa Romeo 156, w dwóch Volkswagen na Golfa, a w jednym Forda Pume.

Na pierwszym miejscu tego plebiscytu przeprowadzonego w Polsce przez tygodnik „Auto Świat” znalazł się włoski samochód Alfa Romeo 156. Tak samo głównymi czytelnicy czasopism tej samej rodziny czasopism motoryzacyjnych w Chorwacji, Czechach, Francji, Grecji, Holandii, Turcji i we Włoszech. Natomiast czytelnicy w Niemczech i Szwajcarii wybrali na samochód roku Volkswagena Golfa czwartej generacji, zaś w Anglii - nowe auto Forda Pume.

W pierwszej trójce kandydatów do tytułu auta roku 1998 włoska Alfa Romeo 156 nie znalazła się jedynie w plebiscyście przeprowadzonym w Niemczech. W tym kraju pierwsze trzy miejsca przypadły autom niemieckim - po nowym Golfie na drugim miejscu znalazł się Mercedes klasy A, a na trzecim Audi A6.

Drugie miejsce pod względem liczby miejsc zajętych wśród trzech najwyższych sklasyfikowanych aut w poszczególnych krajach przypadło Volkswagenu Golfovi: poza wspomnianymi dwoma pierwszymi miejscami - trzy drugie Golf uzyskał w Chorwacji, Holandii i Polsce, a trzy trzecie w Anglii, Grecji i Turcji.

Po trzy drugie i trzecie miejsca zdobyło Audi A6, natomiast Mercedes klasy A uzyskał jedno drugie miejsce i trzy trzecie miejsca.

Poza tym na miejscach drugich, względnie trzecich znalazły się w poszczególnych krajach następujące samochody: Mercedes CLK, Renault Kangoo, Porsche i Citroën Xsara.

Łącznie więc na trzech pierwszych miejscach czytelnicy wspomnianych czasopism usytuowali dziewięć aut, z czego pięć niemieckich, dwa francuskie oraz po jednym z Anglii i Włoch.

Jeśli fachowcy (kierowcy wyścigowi, technicy i szefowie w poszczególnych redakcjach), do których należy ostatnie słowo

w wyborze auta roku rodziny czasopism „Auto Bild”, podzielił opinie większości czytelników plebiscytów krajowych, to samochodem roku 1998 powinna zostać Alfa Romeo 156.

Legenda powraca

Nowy Saab 9-3 jest kolejnym wcieleniem legendarnej serii 900, której produkcja została zakończona w ubiegłym roku. Nowy model jest jednak nowocześniejszy, wygodniejszy i bardziej bezpieczny od poprzednika.

Przed nadwozia Saaba 9-3 ma

Napęd

Oprócz znanych już silników benzynowych 2,0 i 2,0 Turbo oraz 2,3 i, po raz pierwszy zastosowano w Saabie silnik wysokoprężny 2,2 TDI. Jest to czterocylinrowy, turbodoładowany, 2,2-litrowy motor z bezpośrednim wtryskiem, o mocy 115 KM. Saab z tym silnikiem przyspiesza od 0 do 100 km/h w ciągu 10,9 sekundy i uzyskuje prędkość maksymalną 200 km/h. Ma podobne osiągi do Saaba z silnikiem 2,0 Turbo.

Wygoda

W modelu 9-3 zastosowano również system aktywnych zagłówków, które lepiej chronią odcinek szyjny kręgosłupa przed urazami w czasie wypadku. W standardowej wersji auta znajdziemy także boczne poduszki powietrzne.

nowy wlot powietrza w kształcie skrzydła samolotu i nowy zderzak w kolorze nadwozia. Zmienił się tył auta. Zainstalowano dodatkowo, trzecie światło stopu u góry tylnej szyby.

skiem, o mocy 115 KM. Saab z tym silnikiem przyspiesza od 0 do 100 km/h w ciągu 10,9 sekundy i uzyskuje prędkość maksymalną 200 km/h. Ma podobne osiągi do Saaba z silnikiem 2,0 Turbo.

ne. Zainstalowano je w oparciu o przednich foteli. Dzięki temu poduszki spełniają swoją rolę niezależnie od położenia fotela.

Miniauta Seata i Skody

Znajdujące się w niemieckiej grupie Volkswagena hiszpański Seat i czeska Skoda intensywnie pracują nad projektami tak zwanych minisamochodów. Seat chce mieć następcę swojej przestarzałej Marbelli, a Skoda gotowa byłaby zadołować się autem pochodzącym od hiszpańskiej Arosy i jej niemieckiego bliźniaka Lupo.

Hiszpanie, którzy z wielkim natcheniem pracują nad małym autem, które

mogłoby zastąpić ich technicznie i konstrukcyjnie przestarzałą Marbellę, planują swego rodzaju odrodzenie swojego najnowszego małego samochodu Arosa. Miałoby ono polegać na tym, że w nowej wersji Arosa nadal byłaby wyposażona w airbag i system ABS, ale pozabawiono ją by innych urządzeń, uznanych za szczególnie komfortowe. Jednocześnie Arosa miałyby przejść także zwany facelifting, co zaowocuje przede wszystkim zmianami wizualnymi.

Z kolei czeska Skoda - poinformowała gazeta telewizyjnie niemieckiej SAT 1 - byłaby zadowolona, gdyby w 1999 roku mogła produkować mały samochód, który byłby nieco zmodyfikowaną wersją Arosy i bliźniaczkiem modelu Lupo z wytwórni Volkswagena. Wiadomo też, że dla utrzymania niskiej ceny na takie auto, Skoda gotowa jest poczynić w nim tylko nieznaczne poprawki o charakterze retuszu i umieścić w nim własny mały silnik.

Kłopoty PSA

Francuzi bronią się; koncern PSA (Peugeot i Citroen) kierowany przez prezesa Jeana Martina Foltza, poniósł w ubiegłym roku straty netto szacowane na 2,5 miliarda franków. Zadanie na ten rok brzmi ogólnikowo - „pójść drogą nowatorstwa, zwiększyć wzrost oraz poprawić rentowność” - ale wszyscy dobrze wiedzą, że chodzi o rosnące zagrożenie ze strony przemysłu samochodowego Niemiec.

Opublikowane zadania to zestaw ogólników: o silnej osobowości obu marek wchodzących w skład grupy, o uzupełnianiu się w możliwie największym stopniu, o polityce wspólnych płyt podłogowych, o grupowaniu funkcji mających wpływ na tożsamość marek. Każda z marek działać jednak będzie osobno, z dużym marginesem samodzielności (stylisć, handel, dystrybucja, marketing). Czyli - dwa w jednym.

Za tymi ogólnikami idzie jednak prawdziwa rewolucja kadrowa. W sferze organizacyjnej nie będzie się bez zwolnień - czeka to około 4400 pracowników.

niem (zamknięcie dwóch fabryk silników, co spowodowane było rozwijaniem produkcji ekologicznych silników wysokoprężnych). Sporo kłopotów grupę PSA miała też przez wycofanie się Chin ze spółki PAL w Indiach; Francuzi nadal szukają chętnych do nabycia tych udziałów.

Dyrektorowanie Peugeotem powierzono Fryderykowi Saint-Geor...

urs, zaś Citroenem - Claude Staline...

Dalej idą wspólne dla obu marek politykę platform wspólnych działań zarządzanych przez Roland Vardane, polityką innowacji - Robert Peugeot, strukturą poziomą - Jean Wolff, wspólną produkcją przemysłową - Jean-Louis Silvant, a finansami - Yann Delabriere. Szczęśliwych wspólnych działań pozostało w tej samej obszarze.

Nowa koncepcja organizacyjna grupy PSA przedstawiona została 500-osobowej kadry kierowniczej 21 stycznia i od tego momentu odlicza się czas nowej strategii.

Renault vanem roku

Renault Masters zdobył tytuł samochodu roku 1998, natomiast Renault Kangoo-Express zajął w tym prestiżowym plebiscyście drugie miejsce. Wyróżnienie to - przypomnijmy - przyznawane jest przez jury składające się z dziennikarzy motoryzacyjnych reprezentujących czternaście krajów Europy.

Nowy Renault Masters ma nowoczesną, opływową linię, dysponuje przestronnym wnętrzem, oferuje wysoki komfort podróżowania, pewnie zachowuje się na drodze. Samochód ten oferowany jest w sześciu wersjach nadwozia, można także dowolnie zmieniać jego przestrzeń ładunkową wynoszącą od 8 do 13,9 metrów sześciennych.

Najnowszy produkt Renault występuje aż w 88 różnych wersjach i zastąpił część modeli Trafic. W samochodzie tym po raz pierwszy zastosowano silnik diesla o pojemności 2,8 litra DTI z bezpośrednim wtryskiem, auto ma przedni napęd z niezależnym zawieszeniem. Nowy Master wprowadzony zo-

stał do sprzedaży we Francji pod koniec 1997 roku, w pozostałych krajach europejskich pojawił się w pierwszym kwartale 1998 roku.

Wprowadzając do salonów Master i Kangoo-Express Renault chce odzyskać pozycję lidera na rynku europejskim w segmencie pojazdów użytko-

wych, a który nawiązać do roku 1994, kiedy to firma ta osiągała największe sukcesy w tej klasie aut.

Do końca 1997 roku w zakładach w Bailly wyprodukowano 16.800 samochodów Master, w tym 9.100 sztuk nowego modelu Master i w fabryce w Maubeuge 37.774 samochody Kangoo, w tym 20.776 Kangoo-Express.

We Francji, w ciągu pierwszego miesiąca sprzedaży, nowy model Master uzyskał 3,7 procent udziału w rynku, co oznacza wzrost aż o 109 procent w stosunku do grudnia 1996 roku. Kangoo Express, z udziałem w rynku wynoszącym 7,8 procent, zajmuje drugą pozycję na rynku samochodów dostawczych we Francji. Kolejne miejsce przypadło Clio Societe, a następnie Citroenowi Berlingo.

Tytuł „Van Roku” jest konkursem prestiżowym. W 1992 roku wyróżnienie to zdobył Volkswagen Transporter T4, 1993 - Nissan Sunny Van, 1994 - Citroen Jumper, Fiat Ducato i Peugeot Boxer, 1995 - Mercedes Benz Sprinter, 1996 - Mercedes Benz Vito i w 1997 - Citroen Berlingo i Peugeot Partner.

Niebezpieczne auta terenowe

Samochody terenowe stanowią szczególne zagrożenie dla innych uczestników ruchu drogowego. Potwierdzają to najnowsze statystyki skutków wypadków z udziałem tego typu aut.

Jeśli samochód terenowy zderzy się z autem osobowym, to statystycznie rzecz biorąc w takim przypadku tracą życie dwa razy więcej osób niż w następstwie zderzenia się samochodów tego samego klasy - stwierdzono w raporcie amerykańskiego Instytutu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Wnioskuje się w związku z tym, by konstruktorzy koniecznie ulepszyli zarówno kształt karoserii aut terenowych, jak i koncepcję ich bezpieczeństwa dla innych użytkowników dróg. Przede wszystkim miałyby to dotyczyć obniżenia zderzaków i ramy samochodów terenowych, dzięki czemu w przypadku zderzenia nie mogłyby one wprost taranować aut osobowych.

Na podstawie prasy polskiej przygotował Jacek J. KOMAR

Podglądanie języka

Jak słowa powiązać ze sobą?

Pisałem już kilkakrotnie, że posługiwanie się językiem jest pracą, która wymaga od mówiącego czy piszącego sporego nieraz wysiłku i nie ma co się ludzi, że starczą dobre chęci albo coś, co się nazywa natchnieniem, ale i stylistycznie efektywne, a przynajmniej nie zakłócające komunikacji. Niestety, nie wystarczy sama tylko znajomość znaczeń wyrazów, ale potrzeba jeszcze znać zasady składni, czyli reguły umożliwiających połączenie wyrazów w spójną i sensowną całość. Z tym bywa różnie, a jak bardzo różnie przekonamy się, obserwując przypadki, w których chęci autorów tekstów rozmięły się najwyraźniej z możliwościami. Myślę, że przyjrzenie się konkretnym przykładom da nam więcej, niż teoretyzowanie na temat zasad polskiej składni. A więc - zaczynamy.

Pan L.D., teolog z Polski, zawiązującą ks. J.A., przyniósł na zebranie inauguracyjne statutu Madonny... *I podobne: Zawiązując starostami mojej nauczycielki, (...) wziął udział w konkursie... Na czym polega tu problem? Otóż jest tak, że poszczególne czasowniki mają swoje wymagania co do użycia ich w tekście. I tak np. czasownik pisać, aby zdanie z nim było pełne informacyjnie i poprawne gramatycznie wymaga (przynajmniej) dwóch sąsiadów - rzeczowników, z których jeden powinien wyrażać tego, kto pisze (wykonawcę czynności), drugi zaś to, co jest pisane (przedmiot czynności), por. Ewa pisze list, Piotr pisze wypracowanie, itp., wobec czego zdania pisze list, pisze wypracowanie robią wrażenie niepełnych, o ile wykonawca czynności nie był nazwany w tekście wcześniej, np. w dialogu: - Co robi Ewa (Piotr)? - Pisze list (wypracowanie). Podobnie zdania Ewa pisze, Piotr pisze, w których nie wyraziliśmy obiektu czynności, oznaczają tylko ogólną treść «mie pisać» lub «w ogóle pisać». Z kolei np. czasownik dawać - dać wymaga często aż trzech uzupełnień rzeczownikami oznaczającymi wykonawcę czynności, przedmiot czynności i tego, komu się daje, por. Ojciec dał pieniądze córce. Tego rodzaju wymagania czasowników są treścią specjalnego typu słowników - słowników składniowych, gdzie oprócz informacji o schematach zdań z poszczególnymi czasownikami, znajdujemy także informacje co do gramatycznych wymagań stawianych rzeczownikom łączącym się z czasownikami, czyli możemy się dowiedzieć, w jakim przypadku gramatycznym ma być użyty rzeczownik o znaczeniu wykonawcy czynności, przedmiotu czynności, narzędzia czynności i in. Co jednak ma to wspólnego z zacytowanymi wyżej zdaniami? Otóż ich niepoprawność ma m.in. źródło w naruszeniu zasad, o których mowa. Napisałem „między innymi”, ponieważ, jak sądzę, jest tu jeszcze jeden powód niepoprawności, biorący się z nieco innego zjawiska używania imiesłowej formy czasownika zawiązującego, zwyczaju uboego polszczyźnie literackiej. Ale po kolei. Interesujący nas czasownik zawiązująca wymaga w pełnej strukturze składniowej uzupełnienia trzema rzeczownikami, co dla krótkości wywodu zapijemy następująco: ktoś zawiązująca coś, komuś, np.: Anna zawiązująca matce swoją znajomość francuskiego. Życie ci zawiązczę! To, że tu się znalazłszy, zawiązujemy tylko sobie. Jeśli teraz porównamy nasz symboliczny zapis i przykłady zdań z cytatałami z prasy, zobaczymy, że zamykają nas czasownik, użyty w formie przysłówkowego imiesłowu współczesnego, jest niedookreślony, brak bowiem w treści zdań składnika co i to powoduje poczucie niepełności zdań i chęć postawienia pytań: co pan L.D. zawiązczę ks. J.A.? Co swojej nauczycielce zawiązczę autorka zdania o konkursie? Nie wiadomo, bowiem niewypelnione miejsca w zdaniach i brak uzupełnienia treści w zdaniach sąsiadnich nie pozwalają uzyskać informacji i co więcej, nie można tej informacji samej uzupełnić sobie, ponieważ brak danych w tekście. Ale konsekwencją wadliwego zbudowania zdań z czasownikiem zawiązującą jest jeszcze coś innego. Otóż forma imiesłowowa tego czasownika, użyta w tych zdaniach wchodzi w rolę przym-*

ka dzięki i teraz popatrzmy: Pan L.D., teolog z Polski, dzięki ks. J.A. przyniósł na zebranie inauguracyjne statutu Madonny... Dzięki starostom mojej nauczycielki (...) wziął udział w konkursie... *Pozwolę otóż sobie zauważyć, że mimo bliskości znaczenia czasownika zawiązującą i przyjмка dzięki, nie da się, niestety, zrobić tak, jak w cytowanych zdaniach i użyć czasownika jako przym-*

A teraz inny przykład wadliwej składni. Czytamy oto: Jak wynika z komunikatu, sytuacja w Sałpalsie zdawała się być groźna. Tym razem mamy do czynienia ze zjawiskiem dość często spotykanym także w Języku Polaków Polski etnicznej, zwłaszcza w ostatnich latach. Chodzi o konstrukcję zdawać // wydawać się // okazywać się być jakimś - wobec poprawnej wersji - zdawać // wydawać się // okazywać się jakimś. Konstrukcja z być, aczkolwiek spotykana w polszczyźnie dziewiętnastowiecznej w literackim języku współczesnym jest kwalifikowana jako błąd i nie powinna być stosowana. Dlaczego? Być może dlatego, że owo być nie ma w niej sensu, ponieważ informacja o istnieniu standardowo zawiera się w czasowniku, a więc, jeśli mówimy X wydaje się chory, to naprawdę nikt przysłany na umyśle nie zaczyna podejrzawać, że może ów X nie istnieć i nie musimy temu zapobiegać wstawiając nieszaczące być. Obserwując używanie wspomnianej błędnej konstrukcji, nie mogę się opędyć myśli, że jest ona objawem mody językowej podbudowanej mocno przekonaniem, że ta konstrukcja jest „lepsza” czy „bardziej elegancka”, choć w czym owa „lepszość” miałaby się przejawiać, doprawdy nie wiem.

Na koniec kilka ruscyzmów składniowych, których doprawdy należałoby się wystrzegać, a które tym przykrejsze wrażenie robią, że znalazłem je w tekstach pisanych przez nauczycieli, bądź ich uczniów, podobno polonistycznie uzdolnionych... odbyło się podsumowanie VI konkursu literackiego im. K.K. Baczyńskiego, organizatorem którego była Pani... Tu idzie o szyk zaimka względnie który, użytego jako spójnik zdaniowy, wprowadzający zdanie podrzędne. Otóż w języku poprawnym polskim jego miejsce jest na początku zdania podrzędnego, które wprowadza i ustąpić z tej pozycji może tylko przymkowi. A więc przytoczone zdanie powinno mieć postać: odbyło się podsumowanie VI konkursu (...), którego organizatorem...

I tak samo zdanie... odbył się konkurs krasomówczy, zwycięzcy którego mieli reprezentować Litwę powinno zostać zredugowane:... odbył się konkurs krasomówczy, którego zwycięzcy mieli reprezentować Litwę. (Dziękuję za takie krasomówstwo).

Niewątpliwie rosyjska składnia zatrumfowała w zdaniu: Kilku obywateli po (...) sprobowaniu (...) było zadowolonych jakością wyrobu. Otóż, być może oni byli owa jakością zadowoleni, ale ja nie jestem zadowolony z jakości tego zdania, a to dlatego, że po polsku zadowolony jest się nie czym (ros. доволен чем), ale z czego, z kogo.

Podobnie nie jestem zadowolony ze zdania: Z tego momentu, w ciągu 48 godzin sąd powinien się zapoznać ze sprawą karną zatrzymanego..., wi-dząc, podobnej co wcześniej proweniencji, konstrukcję z tego momentu, zamiast poprawnej polskiej konstrukcji: od tego momentu, od tej chwili, od teraz, od dziś itp.

Mając świadomość licznych ruscyzmów w dzisiejszej polszczyźnie wileńskiej, nie ryzykowałbym napisania: Kiedyś „przy komunikatach”... ponieważ mimo cudzysłowu, sygnalizującego dystans autorki do tej konstrukcji (por. przy carizmie, przy Gillerii) i jej świadomości obcości składni, nie byłbym pewien, czy ów cudzysłowu wystarczająco jasno ostrzeże czytelników przed naśladowaniem tego, jak piszą w gazecie.

Tyle na dziś. Oczywiście do spraw poprawności składniowej będę powracał jeszcze niejednokrotnie.

Mirosław SKARŻYŃSKI

CIA
1840-1858 METAIS
GYVENO
LENKU
KOMPOZITORJUS
STANISLOVAS
MONIUSKA

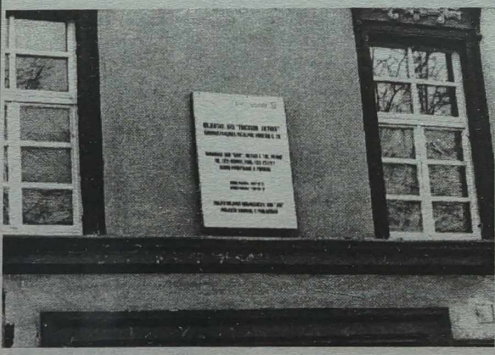
TU
W LATACH 1840-1858
MIESZKAŁ
KOMPOZYTOR
POLSKI
STANISŁAW
MONIUSZKO

Migawki wileńskie

Moniuszko „przykryty”

a dokładniej tablica pamiątkowa, poświęcona mu z dwujęzycznym napisem: „Tu w latach 1840-1858 mieszkał kompozytor polski Stanisław Moniuszko” i znajdująca się na domu przy ul. Wokieczi (Niemieckiej) 26. Może to i dobry pomysł zabezpieczenia tablicy na czas remontu tego domu. Jest to obecnie, jak głosi zawieszona na tablicy informacja: „Objektas UAB „Ericsson Lietuva” itd. Oby tylko po zakończeniu remontu nie zapomiano zdjąć tego napisu. Niech przynajmniej tablica przypomina nam o wileńskich śladach Stanisława Moniuszki, bo marzenia o założeniu w tym domu muzeum kompozytora zostały chyba pogrzebane.

Jerzy SURWIŁO
Fot. Marian Paluszkievicz

Współpraca

Litwa podpisze protokół z kalininradzkim departamentem pracy

Litewska Gielda Pracy w Wykowskich podpisze protokół o współpracy z kalininradzkim departamentem rosyjskiego urzędu zatrudnienia ludności.

Zgodnie z tym protokołem, będzie wymieniana informacja o sytuacji na rynku pracy, o problemach zatrudnienia ludności, o regulowaniu migracji siły roboczej, tworze-

niu nowych miejsc pracy, przekwalifikowaniu bezrobotnych, informuje Litewska Gielda Pracy.

Protokół przewiduje również rozwój współpracy urzędów zatrudnienia ludności rejonów przygranicznych.

Podobny protokół Litewska Gielda Pracy podpisała z państwowym urzędem zatrudnienia Łotwy.

Szach - Mat

Zadanie nr 1

W dawnym stylu

Specyficzne, rodzajowe właściwości zadań występują najbardziej wyraźnie przy porównywaniu krańcowych typów - dwuchodówki i wielochodówki. W dwuchodówce czas działania jest maksymalnie krótki i dlatego, żeby powiedzieć jak najwięcej, autor rozwija grę zadania wszzer. Zwykle wprowadza się tutaj proste pomysły, ale za to przedstawia się je w całej pełni. Wielochodówki zaś są często jednowariantowe, ale ten jedyny wariant zawiera kilka podstawowych pomysłów, powiązanych kilku subtelny różnicami w jedną całość. Specyfika gatunku prowadzi również do różnic technicznych, artystycznych,

decydująco przez większą część o stopniu trudności rozwiązania itp. Trzychodówki i czterochodówki zajmują pozycję pośrednią pomiędzy dwuchodówkami a wielochodówkami.

Mat w 4 posunięciach

Kontrolerzy są zadowoleni

Na początku ubiegłego roku samorząd święciański wygrał konkurs na najlepszy projekt zakładu opieki społecznej, ogłoszony przez Światowy Bank Odbudowy i Rozwoju. Zgodnie z warunkami konkursu realizację projektu finansuje sam bank.

Niedawno koordynator banku na Litwie Jonas Mickus oraz kierownik

finansowania projektu Ronald Benton ze Szwecji sprawdzili przebieg realizacji projektu. Świąciany mieli czym się pochwalić. Już powstał cały zespół instytucji społecznych. Są to wyspecjalizowana grupa rehabilitacji społecznej dzieci niepełnosprawnych w święciańskim przedszkolu „Gandriukas”, dom tymczasowej opieki dla byłych

więźniów, stale czynna służba usług dla samotnych starców. Dobiaża końca urzędowanie domu tymczasowej opieki dla dzieci w rodzinie niepomysłnych. W tej pracy operano się na doświadczeniach szwedzkiej. Kontrolerzy szczególnie zadowoleni byli z pomysłnej realizacji warunków projektu, wyraził też własne zdanie na temat poprawy stanu opieki społecznej.

Zenon SAMULEVICZ

Trwająca ostatnio pogoda coraz częściej przypomina, że wkrótce rozpocznie się sezon działkowy. Nastaje czas nie tylko sadzenia warzyw, ale też przesadzania krzewów, drzew owocowych lub zakładania sadu od nowa. A ponieważ wielu działkowiczów posługuje się ostatnio „modnym” kalendarzem uwzględniającym fazy Księżyca, z myślą o nich poniżej zamieszczamy takowy.

SŁONECZNO - KSIĘŻYCOWY KALENDARZ NA 1998 ROK DO SADZENIA I PRZESADZANIA DRZEW OWOCOWYCH I KRZEWÓW JAGODOWYCH (PONIEWAŻ PRACE TE SĄ SEZONOWE, PODAJEMY MIESIĄCE TYLKO „ROBOCZE”)

Dni „zabraniające” sadzić i przesadzać	Marzec	Kwiecień	Maj	Sierpień	Wrzesień	Październik
	27-29	25-27	25-27	21-23	19-21	19-21
Dni nie sprzyjające do tych prac	1-4, 11, 12, 23-26, 30, 31	1, 2, 7-9, 20-23, 28-30	1, 2, 5, 6, 17-20, 28-31	7-10, 24-29	3-6, 18, 22-28, 30	1-4, 15-17, 22-31

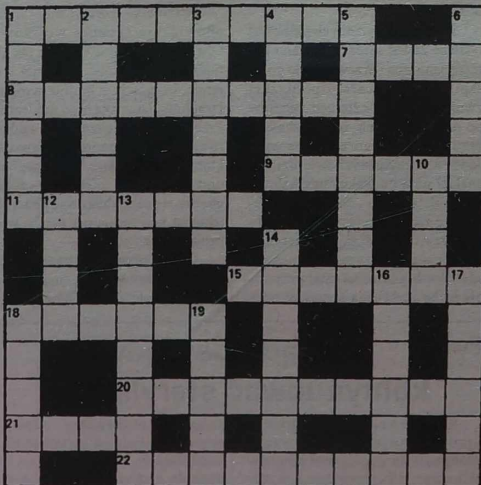
DNI NAJLEPSZE

Morela, śliwa	14, 15, 19-22	10, 11, 15-18	7-9, 12-16	2-5, 13, 14, 30, 31	1, 2, 10, 29	7, 8
Pigwa, grusza, jarzębina	14, 15, 21, 22	10, 11, 17, 18	7-9, 15, 16	5, 6, 13, 14	1, 2, 9, 10, 29	7, 8
Głóg	16, 17	12-14	10, 11	1, 11, 12	7, 8	5, 6
Wiśnia	14, 15, 19-22	10, 11, 15-18	7-9, 12-16	2-5, 13, 14, 30, 31	1, 2, 10, 29	7, 8
Wiciokrzew	1-3, 11, 12, 30	7-9, 12	5, 6, 10, 11	1, 27, 28	23-25	22
Kalina, rokitnik	6, 7	3	-	13, 14	9, 10, 13	7, 8, 11, 12
Agrest	6, 7	12	10, 11	1, 5, 6	1, 2, 5, 28, 29	3, 4, 30, 31
Leszczyna	5	10, 11	7, 8	5, 6	1, 2	-
Malina	6, 7	3, 12	10, 11	1, 28	5, 6	3, 4, 30, 31
Porzeczka czarna	6-10	3-6, 12	10, 11	1, 4-6, 31	1, 2, 5, 28, 29	3, 4, 30, 31
Śliwa tarnina	16, 17, 21, 22	12-14, 17, 19	10, 11, 15, 16	1, 4-6, 11, 12	1, 2, 7, 8, 28, 29	5, 6
Czereśnia	9, 10	5, 6	2, 3	13, 14	9, 10	7, 8, 13
Dzikie gatunki róż	2, 3, 6, 7, 30	3, 4, 30	1, 12, 28	2, 3, 29-31	26, 27	23, 24
Jabłoń	19-22	15-19	12-16	2, 5, 13, 14, 30, 31	1, 2, 9, 10, 29	7, 8

Krzyżówka Znaczenie wyrazów

POZIOMO: 1. Dobry farmer prowadzi, że „złoty interes” po pastwisku chodzi (5, 5). 7. „Proszek” rzekł kot. 8. Niewielki dzwon do kościoła woła. 9+18. To bardzo małe (6, 1, 5). 11. Maciwoda. 15. Na usta. 18. Patrz 9. 20. O dziecku wróble powiedziały, że ich synek jeszcze taki mały. 21. Więźniowie do nich dąży, ale i w nich siedzą. 22. Akordeon.

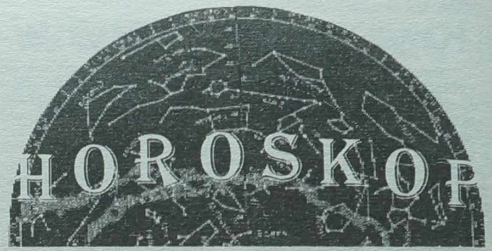
PIONOWO: 1. Okap kapelusza. 2. Kto barana dostać pragnie, niechaj poprosi o... 3. Mokry hamulec. 4. Pasza. 5. Jedna płynię, druga na koniu jedzie. 6. „Serce nie...” 10. Nie kleryk. 12. Gdzie wszystkie drogi prowadzą. 13. Se-rek. 14. Drzwi brzmią „parami!”. 16. Nie wyżyny, nie niziny. 17. Ma 2 lub 4 nogi. 18. „Raz, dwa, trzy” drogi ubijają. 19. Salutowanie, czyli... wojskowy.

Rozwiązanie krzyżówki z nr 35

Poziorno: kler, historyk, śpiwór, Bałtyk, ostatnia woła, kość niezgoda, etymolog, szpieg, szelak, zakładka, orda.

Pionowo: klepisko, krówka, chor, psu-brat, dopływ, Rysy, kra, Leonar-do, kos, ćwikła, ocelot, zraz, stan.

KOZIOROŻEC. Otrzymacie bardzo pożądaną ofertę zainwestowania swego kapitału.

Gwiazdy radzą, aby długo nie zwlekać, ponieważ zysk będzie duży, a wydatki minimalne. Pracownicy państwowi doczekają się wreszcie awansu i znacznie wyższego wynagrodzenia. Osoby samotne czeka konflikt z bliską osobą, toteż warto zastosować się do rady rodziców. Przyszły tydzień będzie sprzyjał młodym małżeństwom.

WODNIK. Przed wami owocny etap życia. Potrzebujecie

krótkiego wycoczynku od pracy, aby zebrać siły i poczynić decydujący krok na szczeblach kariery. Gwiazdy nie radzą, aby ujawniać plany tworzenie przed współpracownikami, gdyż zazdrość ludzka może wszystko zepsuć. Nie nie przeszkodzi samotnym kobietom w zadaniu o swój wygląd i zdrowie. Małżeństwa będą zadowolone z wyczynku na łonie przyrody.

RYBY. Zawrzecie umowy, obiecujące duży zysk. Szerz-

gowi pracownicy otrzymają długo oczekiwaną możliwość ujawnienia swych zdolności. Natomiast pracująca kobiety zaczną się nudzić w biurach i pomyślą o znalezieniu nowej pracy. Zakochanych czekają wspólne wieczory.

BARAN. Gwiazdy radzą, aby zachować ostrożność i

uzbroić się w cierpliwość. Żeby uniknąć słusznych oskarżeń o nieuczciwość, pracownicy będą musieli starannie uporządkować dokumenty, a bezrobotni na pewien czas muszą pożegnać się z nadzieją znalezienia dobrego miejsca. W stosunkach z najbliższymi potrzeba wyjątkowej delikatności. W dniach wolnych nie warto opuszczać miasta.

BYK. Będziecie musieli starannie i uważnie analizować

oferowane warunki partnerstwa w biznesie z członkiem swojej rodziny. Jeśli ryzyko wydaje się zbyt duże, ale nie chcecie z miejsca odmawiać, należy zasięgnąć rady osoby, dbającej o wasze interesy. Warto też nieco odpocząć i oddać się ulubionym zajęciom.

BLIŹNIĘTA. Dojrzewa konflikt ze

współpracownikami, którzy chcą podważyć wasz autorytet. Nie warto zwracać na to uwagi, gdyż niesłuszne oskarżenia bynajmniej nie wpłyną na pracę. Przyszły tydzień najbardziej sprzyjać będzie lekarzom, adwokatom i inżynierom. W rodzinie zapanuje całkowita idylla.

RAK. Czekają wyciężone dni. Musi-

cie zrezygnować ze wszystkich ofert i polegać wyłącznie na własnych siłach. Polityków czeka kolejne starcie z oponentami. Zostanie podjęta próba wciągnięcia was w jeszcze jedną skandaliczną historię. Pamiętajcie, że wszystko w waszych rękach i już niebawem wybije godzina, gdy osiągnięcie szczyt Olimpu. Rzetelnych pracowników otoczy atmosfera przyjaźni i wzajemnego zrozumienia, a nowa namietność doda sił.

LEW. Dosłownie spadnie na was lawina

popłatnej pracy, co gruntownie zmieni sytuację materialną. Osoby, których praca związana jest z handlem, papierami wartościowymi, dziennikarstwem, powinny przyjąć ewentualną propozycję zmiany rodzaju pracy, oczywiście, jeśli nie zadowala obecne miejsce. W stosunkach z rodziną należy zdobyć się na takt i zrozumienie wzajemne. Zakochane kobiety powinny być gotowe do zmian w stosunkach z adoratorem, który zaofiaruje wam rękę i serce.

PANNA. Możecie się delectować długo

oczekiwanym spokojem, ponieważ wszystko, co najgorsze, już minęło. Interesujący się mistyką i astrologią spotkają ciekawego człowieka. To spotkanie może się okazać dla was pożyteczne. W sferze stosunków intymnych przede wszystkim upewnijcie się w szczególności uczuć wybranej osoby, a dopiero potem zdecydowanie się na poważny krok.

WAGA. Z powodu mnóstwa pracy

będziecie zatrudnieni w godzinach nadliczbowych. Nie zważajcie na złośliwe pogłoski, zachowajcie spokój i wszystkie siły poświęćcie pracy. Zbyt wielkie zaufanie może zepsuć stosunki z najbliższymi, ale niewątpliwie uregulujecie konflikt. Romantyczne zaurczenie może się przekształcić w namietność, toteż postarajcie się z zimną krwią ocenić sytuację i przyszłe skutki.

SKORPION. Po-

winnicie dobrze się zastanowić nad wszystkimi nowymi projektami. Pogoń za łatwym zyskiem może zniweczyć wszystkie wasze osiągnięcia. Gwiazdy radzą wam, aby częściej być w pracy, gdybyście nawet musieli mniej czasu poświęcić rodzinie. Zalecają również podróże służbowe i sport. Nie zaszkodziłyby też większe zainteresowanie odmienną płcią.

STRZELEC. Czekajcie niezbyt udany

tydzień. Jeśli chcecie uniknąć przykrości w pracy i domu, odwiedźcie rodziców. Spotkanie z ukochaną osobą będzie miłe, tylko unikajcie bolesnych tematów i odłóżcie na później rozmowę o ślubie.

